

Kicsi pap bácsi, nagy pap bácsi – ki kicsoda a templomban?

Gyakornok, beosztott lelkész, principális dolgozik az egyházközségekben

Négy lelkes, tevékeny és segítőkész fiatalember szolgál beosztott lelképásztorként jelenleg Kolozsváron: Berszán László a törökvágási (Donát út), Kerékgyártó Zsolt a felsővárosi (Kakasos templom), Székely Szabolcs a belvárosi (Farkas utca), Vajda István Gellért pedig az újalsóvárosi (Pata utca) egyházközségben. Igyekeznek mindenben a gyülekezet és közvetlen munkatársuk, a parókus lelkész segítségére lenni, a család- és beteglátogatástól az istentiszteleteken át az ifjúsági bibliaórákig, sőt még a templom körüli teendőkből is kiveszik részüket. A megízátást, amely legtöbb kétszer két évre szólhat, önszántukból vállalták, és egy pillanatig sem bánták meg. Hisznek abban, hogy kompetenciáik megismerése, kipróbálása révén, a most szerzett tapasztalatok birtokában hasznosabban tudnak helytállni abban a gyülekezetben, ahol a jövőben Isten vezérli őket.

FERENCZ ZSOLT

A kálvinista ember elmegy a templomba, meghallgatja az ígét, nyugtázza, hogy éppen a kicsi vagy a nagy pap prédikált, de legtöbbször nem tudja, hogy melyik palást pontosan milyen beosztású személy vállalja borul: gyakornok, beosztott lelkész, parókus lelkész?

A Magyarországi Református Egyházzal való jogharmonizáció mellett, főként a városokban és a nagyobb vidéki gyülekezetekben szolgáló lelképásztorok munkáját kívánták megkönnyíteni, amikor három évvel ezelőtt, a zsinati döntés nyomán bevezették a beosztott lelkési szolgálatot az Erdélyi Református Egyházkerületben. Megszűnt ezáltal a segédlelkészség intézménye, helyét pedig átvette a valamivel kevesebb feladattal járó gyakornoki, és a valamivel több feladattal járó beosztott lelkési szolgálat. A teológia és a mesterképző befejezése után egy évig dolgoznak gyakornokként valamelyik lelkész mellett a végzősök, majd második lelkész-képesítő vizsgát tesznek – a szaksargon szerint nagypapiznak. Ezután szentelik fel őket, s ettől a pillanattól lesz valaki lelkész hivatalosan.

A beosztottak pedig azok, akik felszentelésük után nem mennek el rögtön külön gyülekezetbe – önálló lelkészként vagy helyettesként –, hanem parókus lelképásztor mellett teljesítenek szolgálatot, segítőtársaként, a felettesükhöz hasonló kötelezettségekkel. Ugyanúgy tartanak istentiszteleteket, esketnek, keresztelek, temetnek, és végzik a mindenféle más teendőket, megoldást keresnek a felmerülő problémákra, ám nem szólhatnak bele a döntési folyamatokba, nem rendelkeznek aláírási joggal és nem kormányoznak. A munka előszervezésébe csak tanácsal kapcsolódnak be, a kivitelezésben viszont teljes mértékben részt vállalnak.

A korábbi segédlelkészség a jelenlegi rendszerben inkább a gyakornoki pozícióhoz közelít, miközben a beosztott lelkész már majdnem második lelképásztora a gyülekezetnek. A parókus lelkész és a presbitérium döntésétől függ, hogy az első két év letelével maradhat-e valaki még két évig ugyanazon a helyen, egyébként bármikor „kiléphet”, amennyiben meghívást kap valamelyik gyülekezetből, vagy bármilyen más okból kifolyólag a távozás mellett dönt.

Az erdélyi egyházkerületben tizenhét beosztott lelkész tevékenykedik mostanság, közülük négyen Kolozsváron. Eltérő az „előtörténetük”, s a nehézségek és lehetőségek is másak, amelyekkel nap mint nap szembesülnek, néhány tényező azonban közös mindannyiuk esetében: lelki-

ismeretesen és legjobb tudásuk szerint próbálnak tevékenykedni, a gyülekezet javára. Segédlelkészből lett beosztott lelképásztor Kerékgyártó Zsolt a felsővárosi és Székely Szabolcs a belvárosi egyházközségben, Vajda István Gellért és Berszán László a gyakornoki év letelte óta szolgál ebben a tisztségben az Újalsóvárosban és a Törökvágáson.

– Az iskola egyfajta folytatásaként is lehet értelmezni ezt az időszakot. Roppant hálás vagyok, amiért két helyen szolgálhattam a teológia után, hiszen a kolozsmonostori és a belvárosi gyülekezetben is olyasmiket tanultam, amit később, önálló lelkészként kamatoztathatok – magyarázza Székely Szabolcs. Berszán László hozzáfűzi: szerencsés esetben, ha megfelelő módon tudnak együttműködni, már a gyakornoki év folyamán jó kapcsolat alakul ki a „diák” és mentora között, ami aztán a beosztott lelkési szolgálat alatt is hasznosan folytatódhat. – Igazi munkatársi, szolgatársi, de mondhatom, hogy baráti a viszony nálunk a Törökvágáson: a parókus lelképásztorral szinte minden kérdésben meg tudunk egyezni, a tennivalók elosztása után pedig mindenki végzi a maga feladatát, emiatt konfliktusmentes, jó a hangulat – részletezi a fiatal lelkész.

A kölcsönös bizalmat említi az egyik legfontosabb tényezőként Vajda István Gellért, majd egy igazán bensőséges kapcsolatba avat be. – Sokszor hangsúlyozza a principálisom, hogy nem úgy tekint rám, mint beosztottjára, hanem mint saját fiára. Ez abban is megnyilvánul, hogy amikor hazamegyek, gyakorta megkérdezi, van-e ebédem, ha nem, akkor jöjje, étkezzünk közösen – árulja el. Társaihoz hasonlóan Kerékgyártó Zsolt is jól érzi magát azon a helyen, ahová az isteni gondviselés vezérelte: a Farkas utcából 2011-ben került az akkori püspök, Pap Géza mellé, aki-

A gulyás is finomabb, ha a lelkész beszáll a kavargatásba!

től elmondása szerint nagyon sokat tanult, örül, hogy ilyen nagy tudású személy mellett dolgozhat. – Ha sikerül megtalálni a közös hangot a főnökünkkel, akkor nem szükséges emlegetni, hogy beosztottként mit szabad és mit nem szabad megtennünk. Mindannyian felelősek vagyunk a tetteinkért, akkor lehetne gond, ha valamiféle nézeteltérés keletkezne közöttünk – állapítja meg Kerékgyártó Zsolt.

Hasznos segítséghez híven valamennyi munkából kiveszik a részüket, az istentiszteletek mellett mindannyian látogatnak családokat és betegeket. Hivatali munkát is végeznek, elvégre, mint mondják, foglalkozni kell az emberekkel, akik ügyes-bajos kérdéseikkel fordulnak az egyházközséghez. Ilyenkor jó, ha van valaki az irodában, pláne egy olyan beosztott lelképásztor, aki könnyen szót ért a hívekkel és főnökével. Beosztottként ezáltal ők is sokat tanulnak a gyülekezetéről, az ügyintézés folyamatáról, a dolgok menetéről.

Bekapcsolódnak ugyanakkor a templom körüli fizikai munkákba, amelyek újabb alkalmat biztosítanak az emberekkel való találkozásra – lehet, sokan ösztökölnek attól, hogy az irodába bekopogjanak, de ha látják, hogy a lelkész kint van az utcán vagy az udvaron, megszólítják, és akár negyedórákon át társalognak. Volt már olyan, hogy kertésznek hitték a lelkészt: Kerékgyár-

tó Zsolt meséli, hogy fűnyírás közben a tiszteletes hollétéről érdeklődtek tőle, mivel nem a megszokott öltözetben látták, nem ismerték fel elsőre.

Berszán László úgy érzi, a beosztott lelkész erenye, ha több mindennel tud foglalkozni, ő például számítógépet javít, ha úgy adódik, gödörásáskor a presbiterek mellé szegődik, vagy épp éneket tanít a vallásórás gyerekeknek. Mindannyiuk számára kihívás a fiatalokkal való munka: az életkorbeli közelség miatt némiképp magától értetődik, hogy ez az ő feladatuk, mégsem mindig zökkenőmentes ez a munka, hétről hétre fejtőrést okoz a szervezése – főként városban hangsúlyos probléma ez, ahol megannyi szórakoztató rendezvény közül választhatnak a fiatalok.

– Számomra a legfontosabb feladat és a legnagyobb kihívás az istentiszteletekre való felkészülés, hiszen a cél az, hogy az igehirdetés üzenete igeszerű, ugyanakkor a gyülekezet számára aktuális kérdéseket felvető legyen – mondja Székely Szabolcs, és hasonló kihívásként említi az ifjúsági bibliaórát is, hiszen szeretné, hogy tartalmas beszélgetés alakuljon ki a találkozókon. Mindkét esetben a fiataloktól kapja a legtöbb visszajelzést, márpedig a pozitív és a negatív reakciókból is sokat tanulhat az ember.

A különböző területeken való helytállás hozzásegíti a beosztott lelkészeket ahhoz, hogy kipró-

bálják magukat, szembesüljenek a képességeikkel és a határaikkal. – Óriást veszítenek azok, akik a gyakornoki idő után kihagyják a beosztott lelkészség lehetőségét, nem tudják felmérni megfelelő körültekintéssel a kompetenciáikat, és nem nagyon van idejük pótolni a hiányosságait – jegyzi meg Berszán László, és kifejti: a kettő plusz két év alatt olyan helyzetekre készülhet fel az ember, amire egyedül, a teológia padjából a nagybetűs szolgálatba kerülve nem biztos, hogy lenne ideje és lehetősége. Ezeket a lépcsőfokokat mindenkinek meg kellene másznia, vetik közbe egyöntetűen a többiek, és elégedetten nyugtázzák, hogy néhány kivételt ellenére sokan döntenek a beosztott lelkési szolgálat mellett. Önmaguk kipróbálása összefüggésben van azzal, hogy ez idő alatt a lelkési munkában megjelenő kontrasztokat is megtapasztalják: adott esetben ugyanazon a napon, két esküvő között, a szentesti istentisztelet előtt vagy akár keresztele után temetni kell.

Közben arról sem feledkeznek meg, hogy a beosztott szolgálat után önállóan kell majd helytállniuk valamelyik kisebb vidéki gyülekezetben vagy egyházi intézményben, ahol – immár teljes felelősségtudattal – kamatoztathatják tapasztalataikat, „élesben” próbálva ki mindazt, amit ebben az időszakban tanulnak. Felmerül a kérdés: hogyan tovább tehát?

– 2015. május 31-én jár le a szerződése, úgyhogy a hátralévő idő nagyrészt az orientálódásé. Amennyiben alkalom adódik, akkor menni kell, mert ha sok buszt elengedünk, lehet, hogy egy idő után lejár a sofőrök munkaideje, nem jön több busz, mi pedig ott maradunk várakozó módban – összegzi Kerékgyártó Zsolt. Hasonlóan gondolkodnak a többiek is, nem rettennek meg a folytatástól: bíznak abban, hogy magánéletükkel is sikerül összeegyeztetni jövőbeli szolgálatukat, és nem kell elszakadniuk családjuktól.

A végső döntés viszont nem csupán az övék, Berszán László így fogalmaz: „elképzeléseink, variációink vannak, az utolsó szó viszont Istené, aki úgyis oda terel bennünket, ahol látni szeretne bennünket”.

Berszán László, Vajda István Gellért, Székely Szabolcs és Kerékgyártó Zsolt